

Mitä bruttokansantuotteeseen lasketaan ja mitä ei?

Kotitaloustuotannon arvo –tilaston julkistamistilaisuus
7.11.2018

Kehittämispäällikkö Tuomas Rothovius

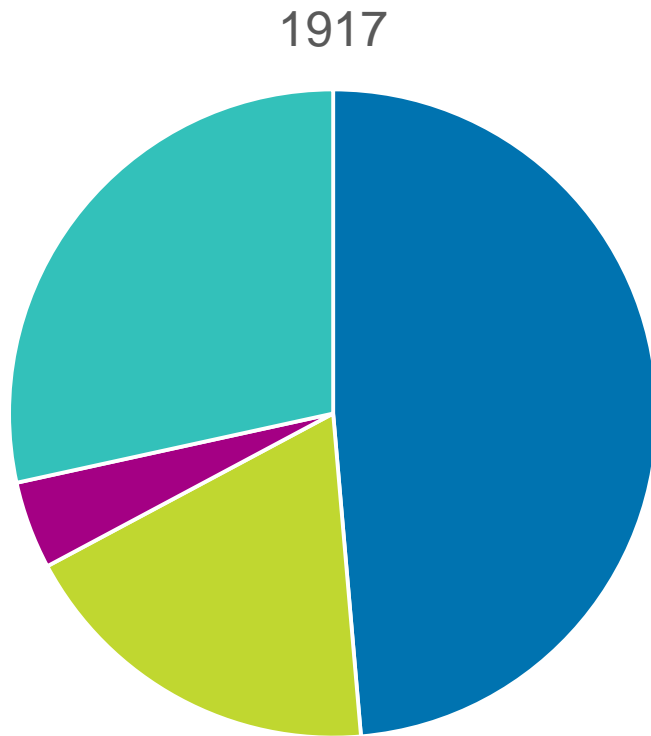
Kansantalouden tilinpito

- ESA (European System of Accounts) = EKT (Euroopan tilinpitojärjestelmä)
- SNA (System of National Accounts)

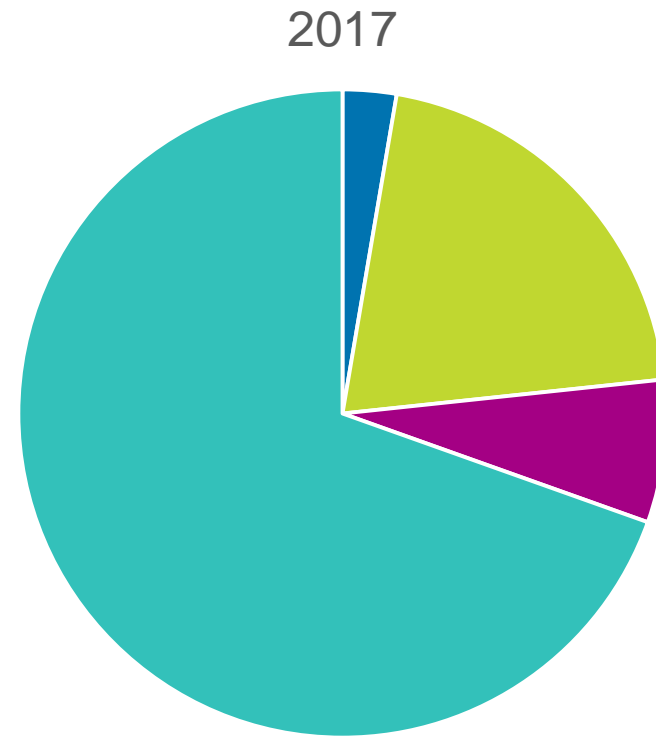
- Kansainvälisesti vertailukelpoinen tilastojärjestelmä

- Suomessa nykyiset tiedot alkaen vuodesta 1975, lisäksi historialliset aikasarjat 1860 alkaen

Osuudet arvonnalisäyksestä – sata vuotta rakennemuutosta

■ Alkutuotanto ■ Teollisuus
■ Rakentaminen ■ Palvelut

■ Alkutuotanto ■ Teollisuus
■ Rakentaminen ■ Palvelut

Tuotannon määritelmä

- “Tuotanto on institutionaalisen yksikön valvonnassa ja vastuulla suoritettua toimintaa, jossa institutionaalinen yksikkö käyttää panoksina työtä, pääomaa sekä tavaroita ja palveluita tavaroiden ja palveluiden tuottamiseksi. Tuotanto ei kata puhtaasti luonnollisia prosesseja, joihin ei sisälly ihmisen mukanaoloa tai johtamista,...” (EKT2010 3.07)

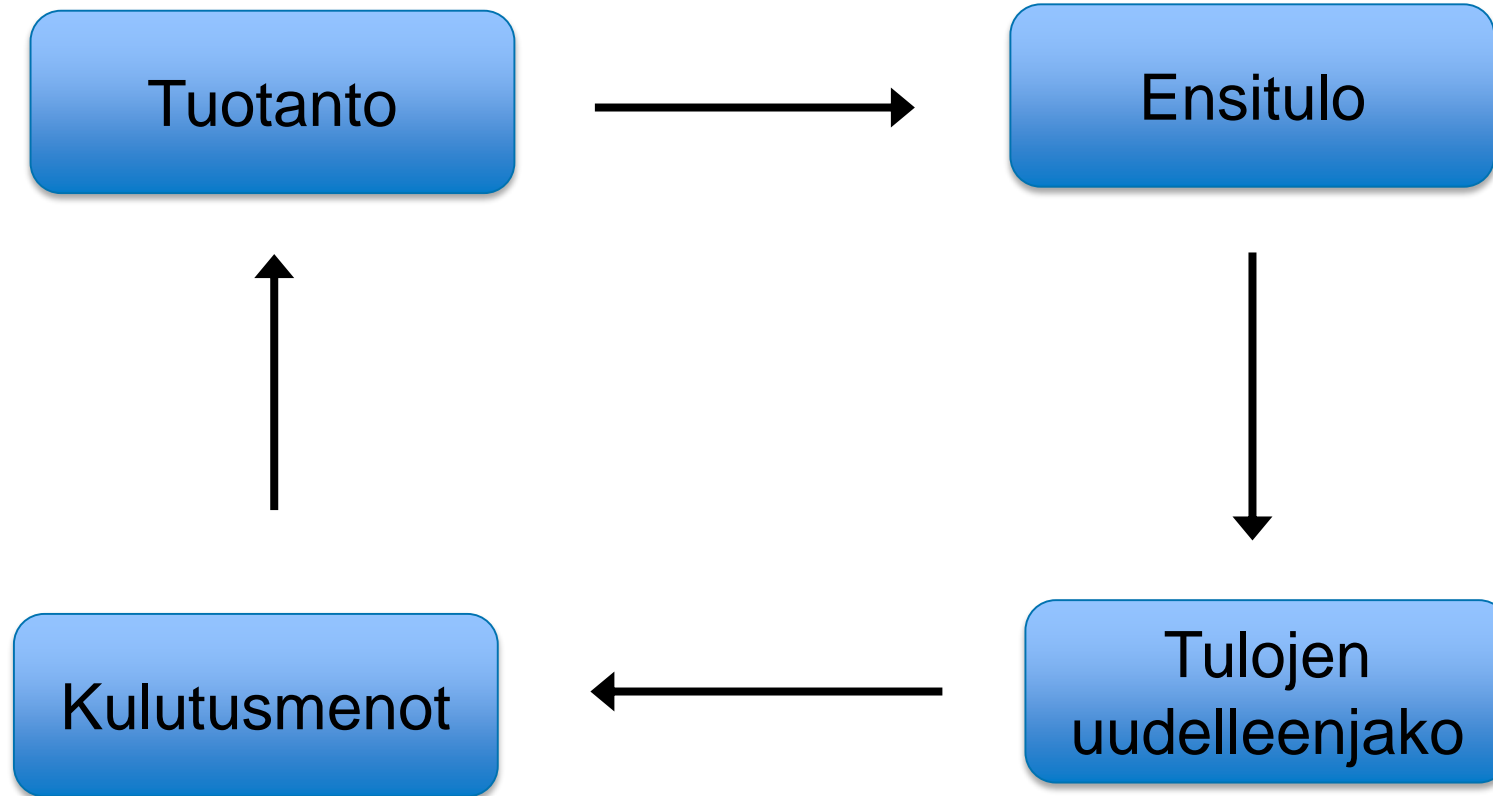
Bruttokansantuote...

- Kansantalouden tilinpidon keskeinen peruskäsite on bruttokansantuote (BKT, engl. GDP), joka kuvaa tuotannon arvoa (= arvonlisäystä)
- BKT on kotimaisten tuotantoyksiköiden tuotantotoiminnan lopputulos
- Maan bruttokansantuotetta luo kaikki sellainen toiminta, joka
 - tapahtuu maan talousalueella
 - luo tuloa
 - tuottaa tavaroita tai palveluita

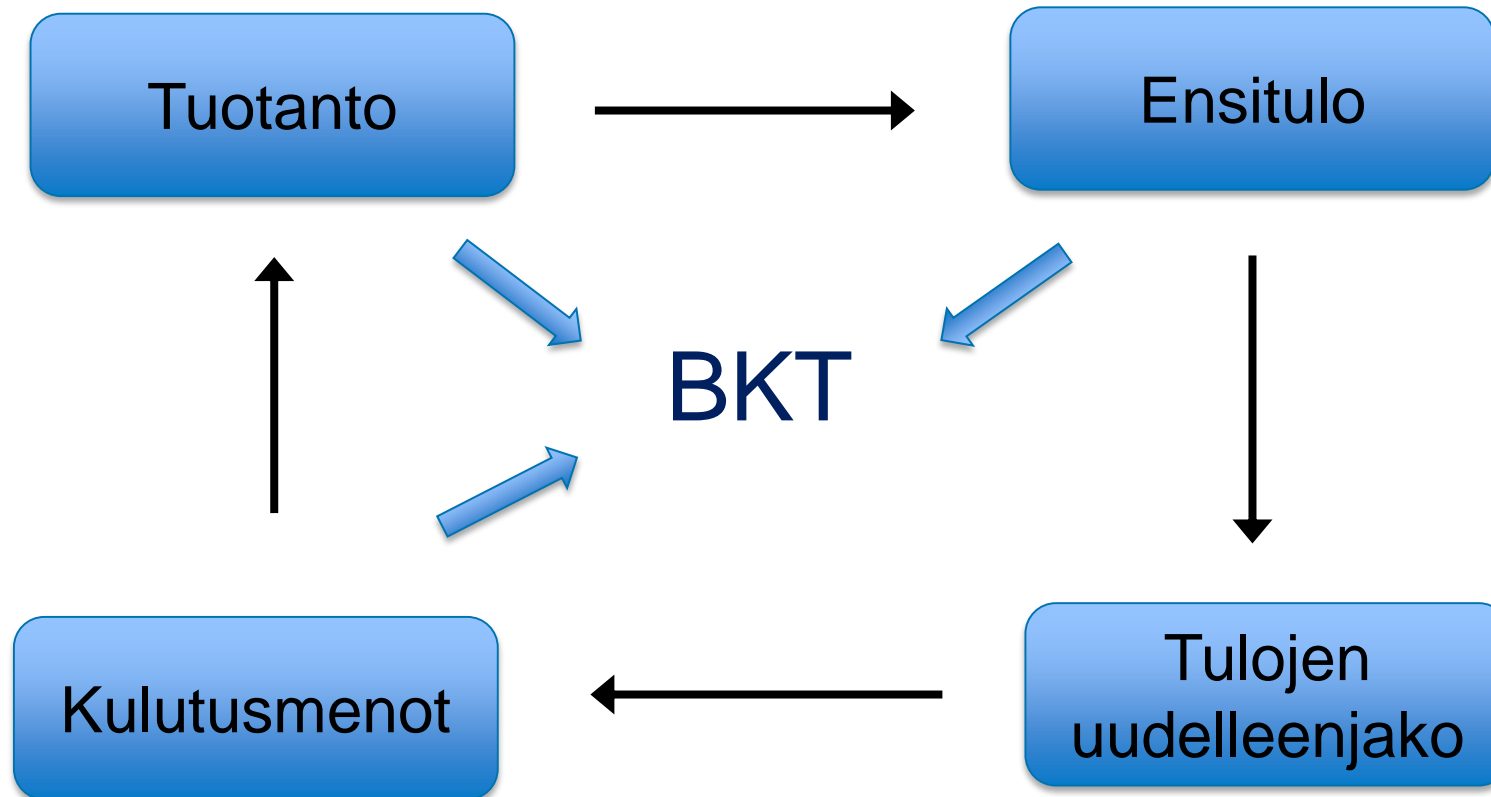
... edelleen BKT...

- BKT sisältää myös harmaan talouden (harmaa talous on sinänsä laillista, mutta puuttuu rekistereistä eri syistä: verovilppi, sotu-maksujen kiertäminen,...)
- Myös laitton tuotanto sisältyy BKT:seen (laitonta tuotantoa on esimerkiksi Suomessa huumekauppa)
- BKT lasketaan sekä käypähintaisena (CP = current price) että kiinteähintaisena (FP = fixed price)
- Yksi tärkeimmistä taloudellisista indikaattoreista, käytetään paljon myös vertailuissa (esim. BKT / capita)

...BKT ja talouden kiertokulku..

...BKT ja talouden kiertokulku..

Bruttokansantulo

- Bruttokansantulo (BKTL, engl. GNI) kuvaa maan talousyksiköiden saamia tuloja
 - $\text{Bruttokansantuote} + \text{ulkomailta saadut ensitulot} - \text{ulkomaille maksetut ensitulot} = \text{bruttokansantulo}$
- Ensituloja ovat mm:
 - * palkat (työntekijäkorvaukset)
 - * korot
 - * osingot
 - * tukipalkkiot (EU:n maksamat tuet)
- EU:n hallinnollinen käyttö

Mitä BKT sisältää...

- Kaikki sellainen tavaroiden ja palveluiden tuotanto, joita tarjotaan muille talousyksiköille
- Omaan käyttöön tapahtuva tavaroiden tuotanto
 - * maataloustuotteiden tuotanto ja jalostus
 - * asuinrakentaminen ml. kesämökit
- Omistusasuntojen tuottamat laskennalliset asuntopalvelut
- Kaikki palkkaa tai korvausta vastaan tehtävä työ
- Vapaaehtoistyö, joka tuottaa tavaroita

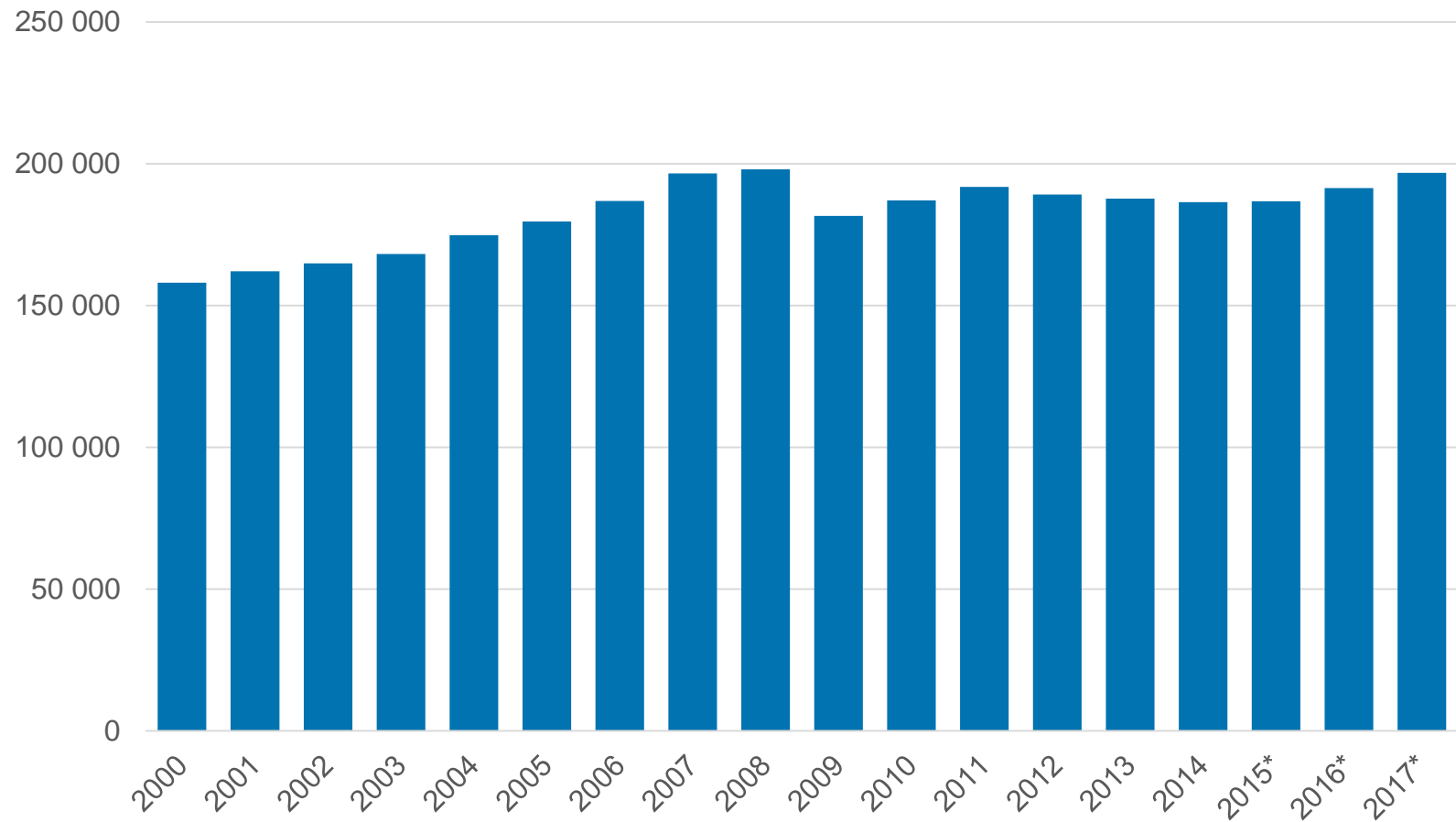
...ja mitä BKT ei sisällä?

- Luonnon ilmaishyödykkeitä (vesi, ilma, maa)
- Sellaista luonnonvarojen kasvua, johon ei sisälly työpanosta
- Luonnon pilaantumisesta aiheutuneita menetyksiä
- Opiskelua, vapaa-aikaa
- Omaisuuden arvon muutoksia
- Palkatonta kotityötä

BKT:ta täydentävät mittarit

BKT volyymi, milj. euroa, viitevuosi 2010

Kotitaloustuotannon arvo – uusimmat tiedot

Kotitaloustuotannon arvo -tilaston julkistamistilaisuus
7.11.2018

Suunnittelija Katri Soinne

Sisältö

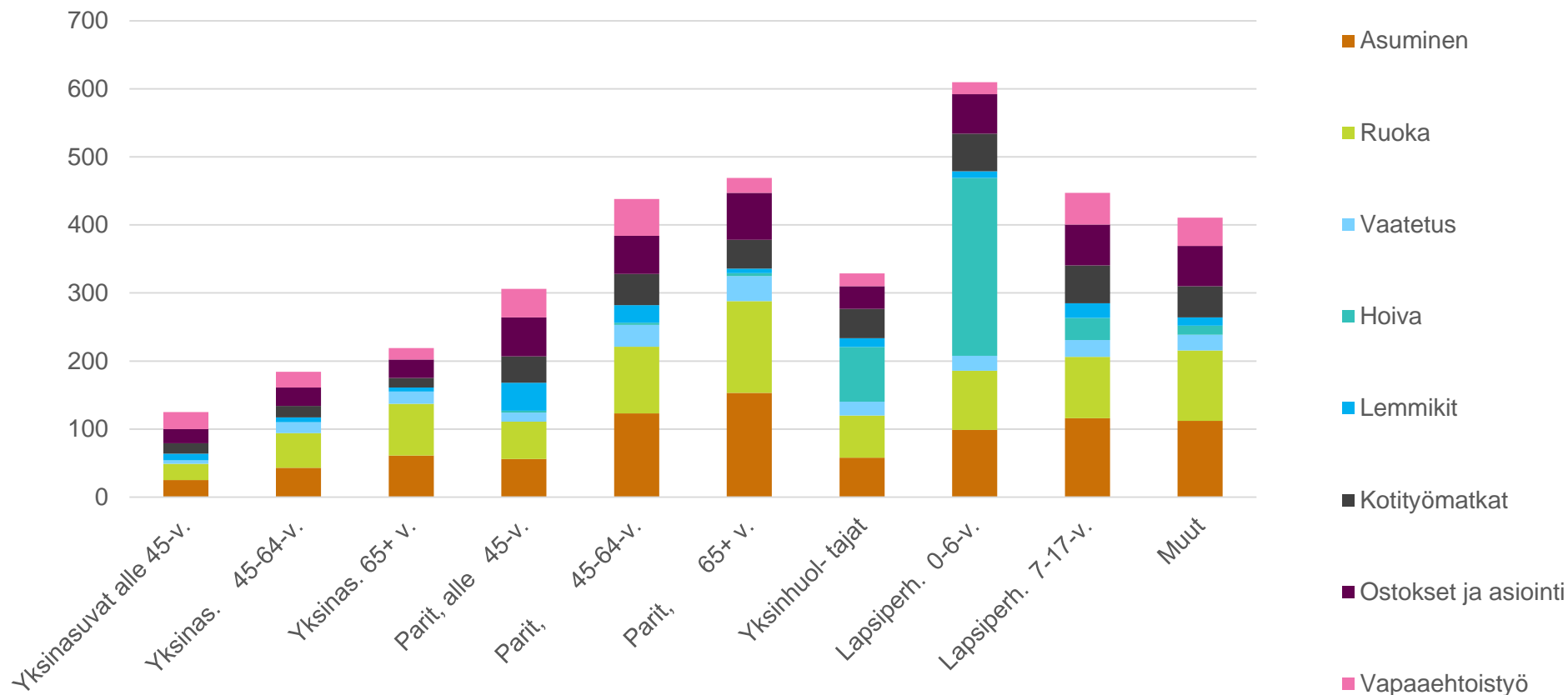
- Kotitaloustuotannon käsite
- Kaksi laskentamenetelmää
- Laskennan historia Suomessa
- Aikasarja 2009-2016 (kansainvälisen suosituksen mukaan)
- Vuoden 2016 tiedot

Kotitaloustuotanto (=kotitalouksien itselleen tuottamat tavarat ja palvelut)

- Sopimuksen mukaan BKT:hen eivät pääsääntöisesti sisälly kotitalouksien itselleen tuottamat tavarat ja palvelut, mutta osa mukana (asuminen, maataloustuotanto, metsästys ja kalastus)
- Nk. ”third party” (kolmas osapuoli) –kriteeri
- Laskelman tavoitteena on tehdä näkyväksi kotona tehty työ ja sen muutokset suhteessa markkinatuotantoon
- Kansantalouden tilinpidossa markkinatuottajia ja markkinattomia tuottajia; kotitaloustuotannon laskennassa kaksi mahdollista lähestymistapaa (input- ja output-menetelmät)
- YK:n manuaali palkattoman kotitaloustyön laskennasta (2017)
- Puhutaan myös kotitaloussatelliitista tai kotitaloustuotannon satelliitista (”kotsa”)

Kotityöaika perustehtävittäin erilaisissa kotitalouksissa yli 15-vuotiailla (lähde: vuoden 2009 ajankäyttötutkimus)

min/vrk/talous

Vaihtoehtoiset menetelmät: output ja input

OUTPUT –menetelmä

- Vastaa markkinatuotantoa
- Teoreettisesti oikeampi malli
- Lähtökohtana tuotannon arvo
- Esimerkkinä siivous (2 h):
ostetaan 2 h à 35 €/h
= **70 € tuotos** (vrt. kotitaloustuotanto)
- aineet ja välineet 10 €
= **bruttoarvonlisäys (60 €)** (vrt. BKT)
- kiinteän pääoman kuluminen 5 €
- palkkakulut 30 € (15 €/h)
= toimintaylijäämä/sekatulo (25 €)
- Haaste: todellista aineistoa ei ole (määrät, hinnat)

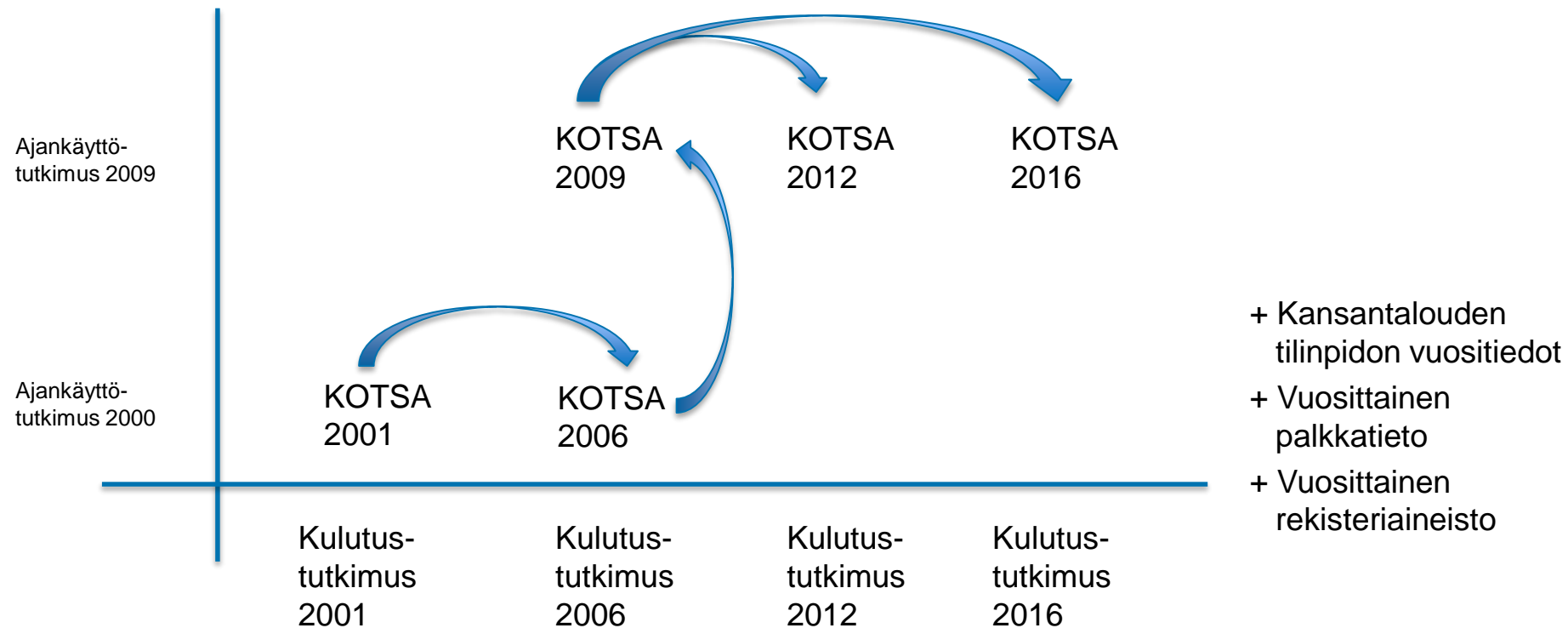
INPUT –menetelmä

- Vastaa markkinatonta tuotantoa
- Lähtökohtana työn arvo
- Esimerkkinä siivous (2 h):
käytetty aika 2 h, palkka 15 €/h = 30 €
+ kiinteän pääoman kuluminen 5 €
= **bruttoarvonlisäys (35 €)** (vrt. BKT)
+ aineet ja välineet 10 €
= **tuotos (45 €)** (vrt. kotitaloustuotanto)
- Aineistot saatavilla (palkkakäsite vaikuttaa tuloksiin vahvasti)
- Haaste: ei huomioi laatua eikä tuottavuutta tai sen kehitystä

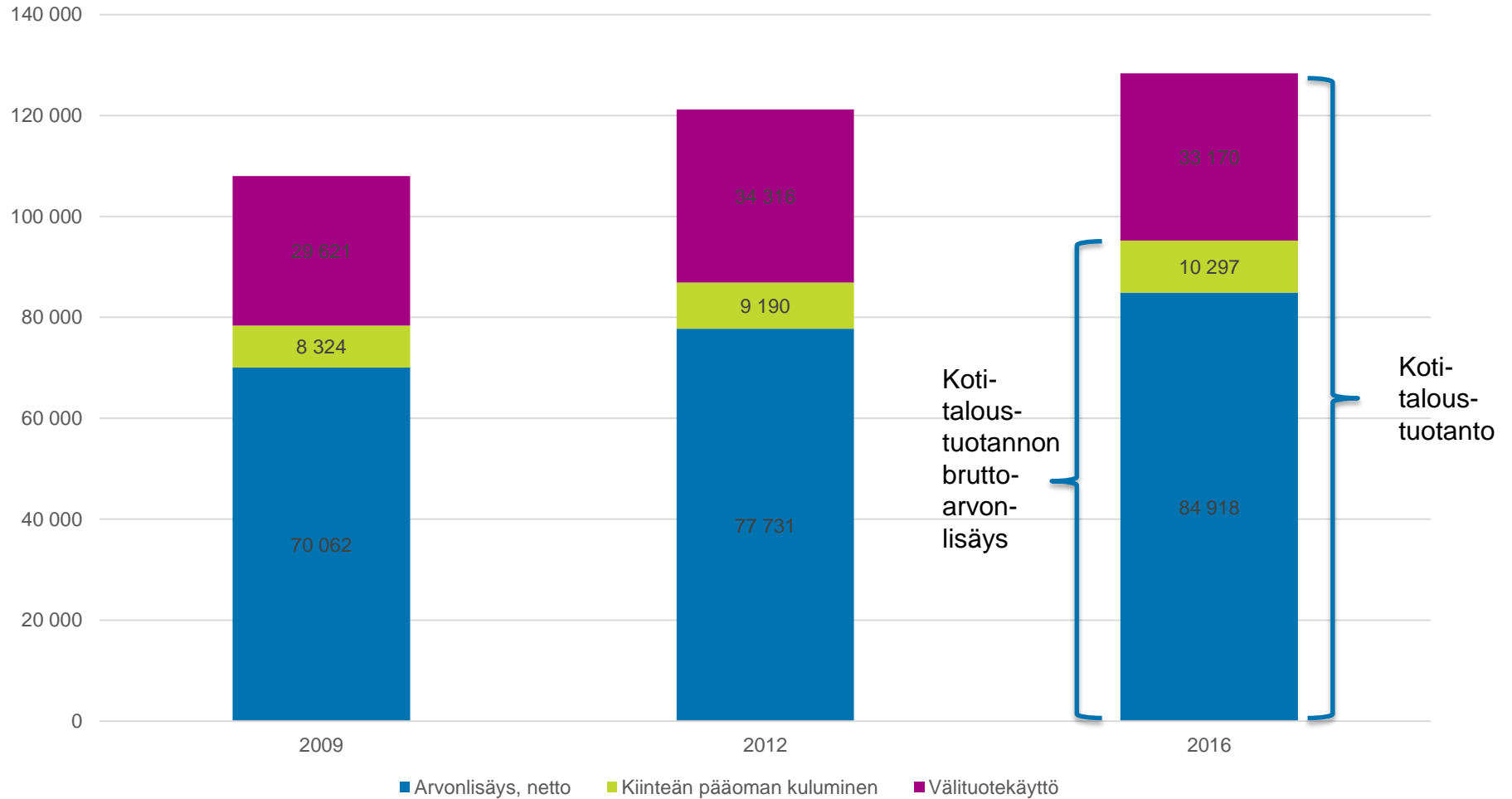
Laskennan historia Suomessa

- Ensimmäiset laskelmat jo 1943, lisää 1980-90-luvuilla
- Aktiivinen osallistuminen Eurostatin kahteen työryhmään 1990-luvun loppupuolella:
 - Varjonen J, Niemi I, Hamunen E, Sandström T, Pääkkönen H (1999). Proposal for a Satellite Account of Household Production, Eurostat Working Papers 9/1999/A4/11: 92
 - Household production and consumption. Proposal for a methodology of Household Satellite Accounts. (2003) Eurostat
- Aikasarja Suomessa vuosille 2001-2012:
 - Tilastokeskuksen ja Kuluttajatutkimuskeskuksen yhteistyönä
 - Aineistot Tilastokeskuksesta, varsinainen laskenta Kuluttajatutkimuskeskuksessa, menetelmäpohdinnat ja -päätökset yhdessä
 - Input-menetelmä
- Vuodesta 2016 alkaen laskenta ja julkistus Tilastokeskuksen vastuulla: jatkossa laskenta YK:n manuaalin mukaan (kv-vertailtavuus)

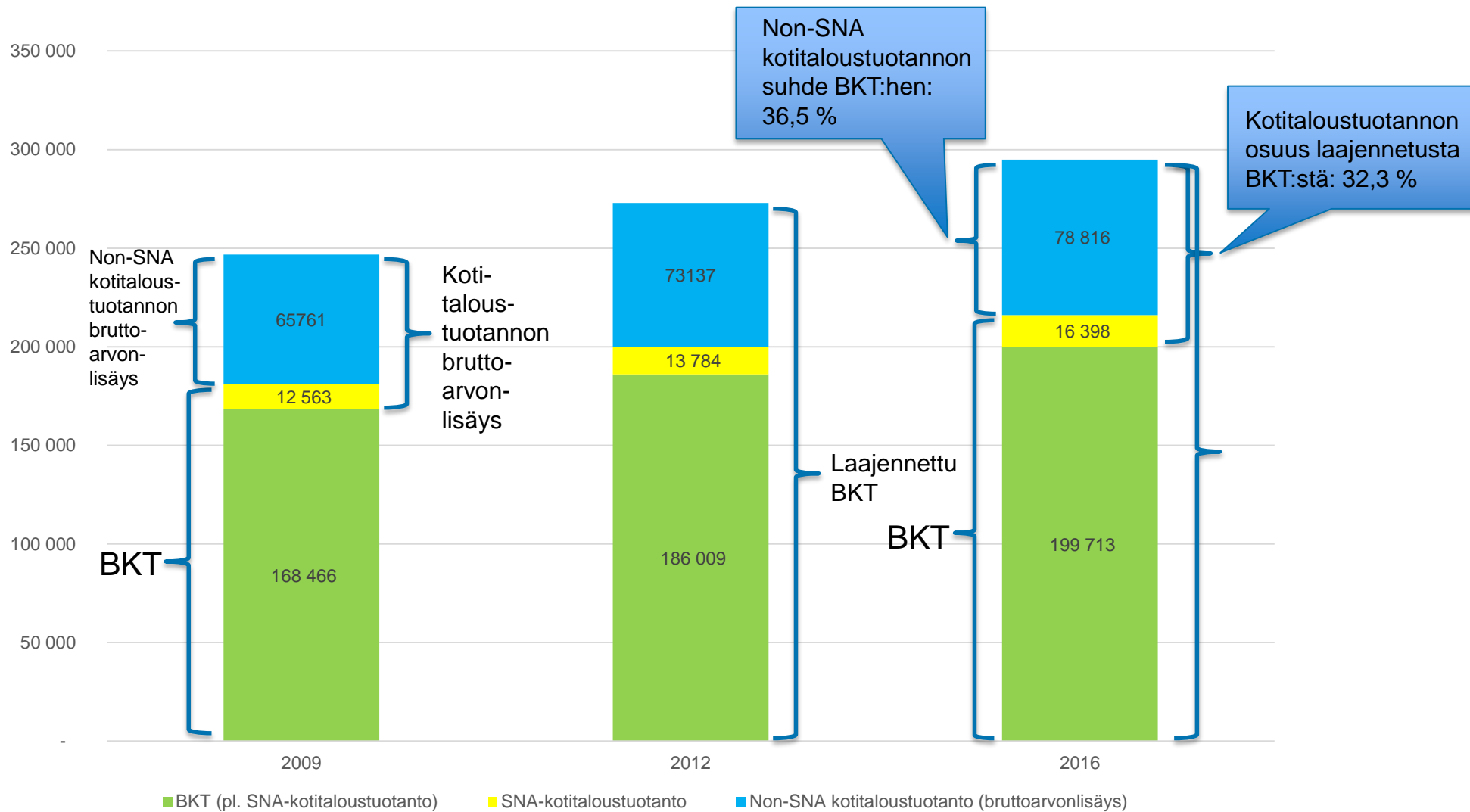
Päälähteet eri vuosien kotitaloussatelliitti-laskennassa

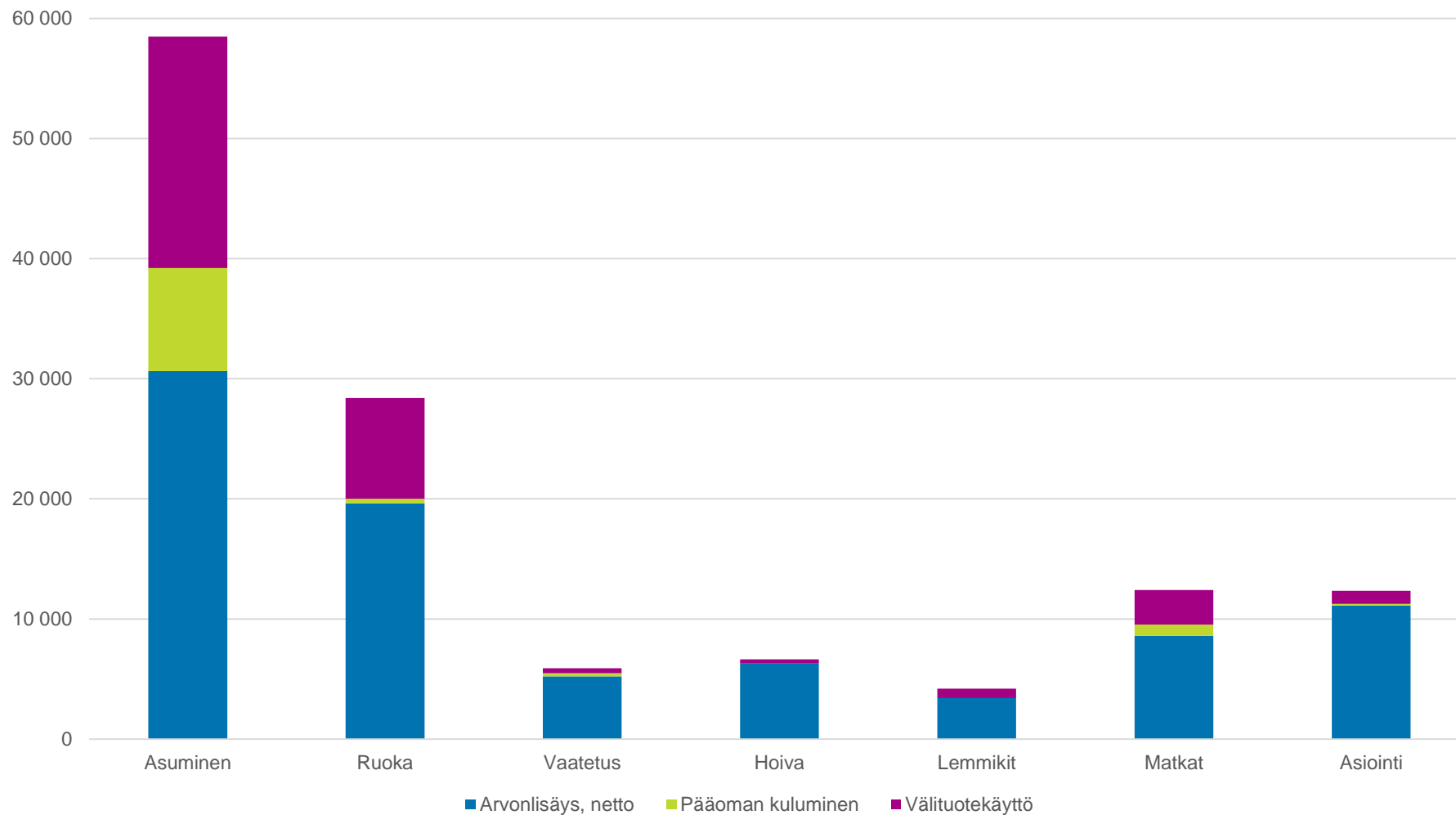
Kotitaloustuotanto (SNA+non-SNA) Suomessa 2009-2016

Kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys suhteessa BKT:hen 2009-2016

Kotitaloustuotanto (SNA+non-SNA) tehtävittäin 2016

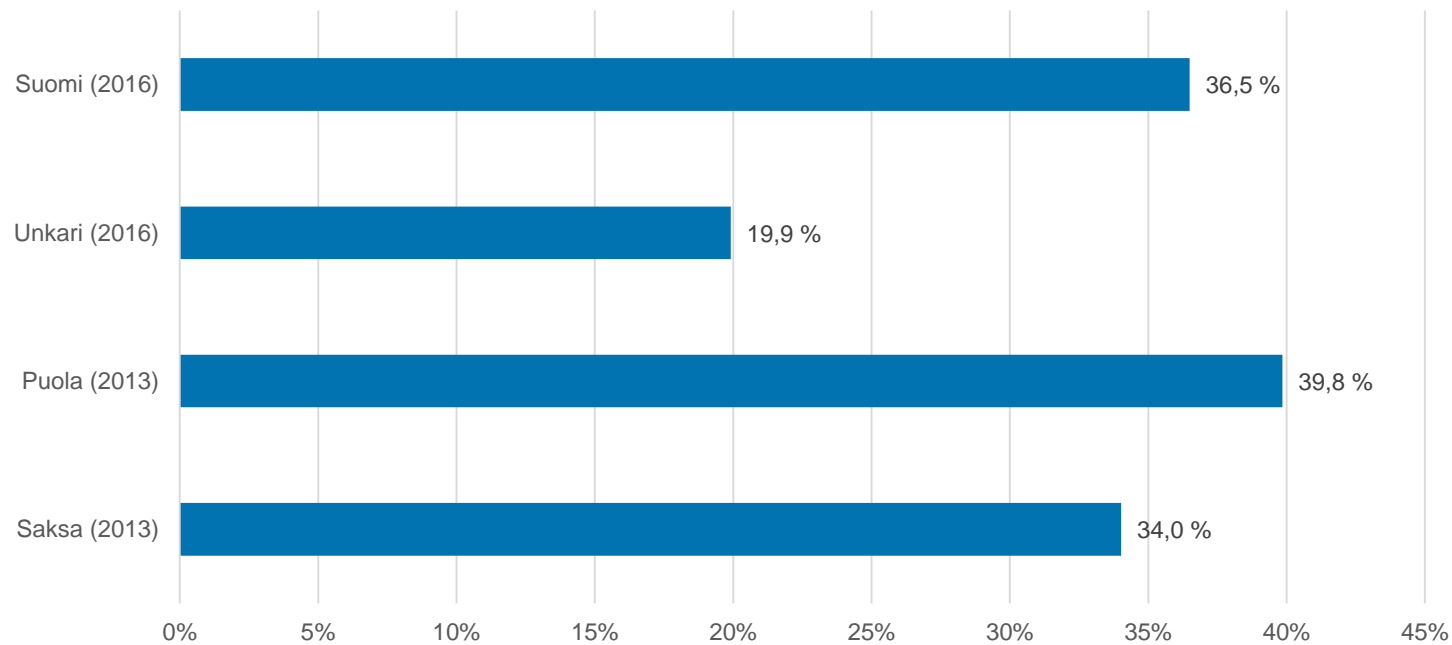

Kotitaloustuotannon laskelma 2016

(milj eur, kotitaloudet yhteensä)

2016	SNA	Non-SNA	Kotitaloustuotanto
Tuotantotili	yhteensä	yhteensä	yhteensä
Työn arvo (työtunnit* kodinhoitajan palkka 15,58 €/h)	0	76 039	76 039
Omistusasuntojen tuottamat asuntopalvelut tai asuntoetu	8 444	0	8 444
Talonrakennus omaan käyttöön	739	0	739
Maataloustuotteet omaan käyttöön, kalastus, metsästys ja marjastus, sekatalo	160	0	160
Kiinteistövero, kalastusluvut ym, koiraverot (+)	813	1	814
Ajoneuvovero (+)	0	287	287
Saadut tukipalkkiot (-)	0	1 565	1 565
Arvonlisäys, netto	10 155	74 762	84 918
Pääoman kuluminen	6 243	4 054	10 297
Arvonlisäys, brutto	16 398	78 816	95 214
Väliuotekäyttö	6 818	26 352	33 170
Tuotoksen arvo	23 217	105 168	128 384

Kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäys suhteessa BKT:hen muutamissa maissa viime vuosina

Kotitaloustuotannon arvo -tilasto

- Nettisivu: <http://www.tilastokeskus.fi/til/kotsa/index.html>
- Tietokantataulukot
 - Koko maan tiedot (aikasarjat 2001-2012 ja 2009-2016)
 - Suhde BKT:hen (ESA95 ja ESA2010)
 - Tiedot tehtävittäin ja kotitaloustyypeittäin (2016)
- Seuraava ajankäyttötutkimus on suunniteltu vuodelle 2020 ja seuraava kulutustutkimus vuodelle 2021 => uudet laskemat myös kotitaloustuotannosta
- Tilastokeskus tulee julkaisemaan vuosittain ennakkoarvion kotitaloustuotannon bruttoarvonlisäyksestä